

خودکفایی گندم با طعم رکورد تاریخی

تولید ۱۴/۵ میلیون تن گندم در سال آبی ۹۵ رکورد تازه‌ای به ثبت رساند

□ **ریحانه یاسینی /** تولید گندم طی نیمه نخست امسال، ۱۴/۵ میلیون تن بوده است. این حجم از تولید گندم به اندازه‌ای است که معاون وزیر جهاد کشاورزی از رکورد تاریخی تولید گندم در کشور خبر داده است. از فروردین ماه امسال دولت یازدهم ۱۷/۵ میلیون تن گندم به صورت تضمینی از کشاورزان خریداری کرد. ایران سال‌ها واردکننده استراتژیک این کالا بوده و حالا می‌تواند به صادرکننده آن تبدیل شود.

علی قنبری، رئیس سازمان بازرگانی داخلی وزارت جهاد کشاورزی در این باره گفته بود: «تولید گندم طی سال جاری بیش از ۱۴/۵ میلیون تن بوده است و دولت در این مدت توانست بیش از ۱۱/۵ میلیون تن گندم از کشاورزان خرید کند که ارزش گندم‌های خریداری شده حدود ۱۴ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان بوده است.» در آبان ماه سال ۸۳، جشن خودکفایی گندم با حضور رئیس جمهوری وقت برگزار شد تا ایران از واردات گندم بی‌نیاز شود، اما طی فعالیت دولت‌های نهم و دهم، میزان واردات گندم به کشور هر سال بیشتر شد و خودکفایی در گندم، فراموش شد اما آذرماه امسال، جشن شکرگزاری برداشت محصول برگزار شد. حسن روحانی، رئیس جمهوری، در این جشن گفت: «مادر سال ۸۳ یکبار جشن خودکفایی گندم را در دولت اصلاحات گرفتیم و در آن زمان رئیس جمهوری وقت اعلام کرد بعد از ۴۰ سال ایران در گندم به خودکفایی رسید. ادامه‌اش در سال‌های بعدی چه شد؟ در سال ۸۰ ما رقمی حدود ۷۷/۶ میلیون تن نیاز به واردات گندم از خارج داشتیم. ۸۳ به خودکفایی رسیدیم، اما در سال ۸۸، ۷۷/۶ میلیون تن مجدداً به گندم نیاز داشتیم و دومرتبه به نقطه سال ۸۰ رسیدیم.»

چطور در تولید گندم خودکفاشدیم؟

بر اساس گزارش فائو، سازمان جهانی خواروبار و کشاورزی ایران با تولید ۱۴ میلیون تن به همراه قزاقستان یازدهمین تولیدکننده بزرگ گندم در جهان شناخته شده است. اتحادیه اروپا با تولید ۱۵۴/۵ میلیون تنی بزرگترین تولیدکننده گندم جهان است. چین با تولید ۱۲۹/۹ میلیون تنی و هند با تولید ۸۸/۹ میلیون تن به ترتیب دومین و سومین تولیدکنندگان بزرگ گندم در جهان شناخته شده‌اند. روسیه، آمریکا، کانادا، پاکستان، استرالیا، اوکراین و ترکیه نیز به ترتیب در رتبه‌های چهارم تا دهم از این نظر قرار گرفته‌اند.

اما نحوه رسیدن به این جایگاه و این سطح از تولید را باید در صحبت‌های رئیس جمهوری جست و جو کرد. حسن روحانی در جشن شکرگزاری برداشت محصول گفته بود: «گزارش‌های مختلفی رسید، حتی گزارشی رسید که وضع گندم یک استان برای سه روز بود، مشکلات ارز داشتیم و همه طرف سختی داشتیم، آن مشکل باعث شد وزارت کشاورزی ما بارها آدهای مستحکم‌تر حرکت

کند. در آن جلسات اولیه نخستین مشکلی که آقای حجتی مطرح کرد، نرسیدن کود بود و ما رز مورد نیاز را برای این کار اختصاص دادیم. موضوع تأمین گندم از مهم‌ترین اولویت‌های دولت بود چرا که در آن دوران احساس کردیم چه تنگناهایی ممکن است در اثر کمبود گندم در کشور ایجاد شود و امروز قدم‌های بسیار خوبی در این راستا برداشته شده و آمارها نشان دهنده تلاش کشاورزان و برنامه‌ریزی دقیق مسئولان در بخش کشاورزی است.»

آمارهای داخلی و خارجی از بهبود وضعیت تولید گندم ایران حکایت می‌کنند. سازمان جهانی خواروبار و کشاورزی نیز در جدیدترین گزارش خود از افزایش تولید غلات ایران در سال جاری خبر داده است. بر اساس این گزارش، تولید غلات ایران در سال جاری بارش ۶/۶ درصدی نسبت به سال قبل مواجه شده و به ۱۹/۳ میلیون تن رسیده است. ایران در سال قبل ۱۸/۱ میلیون تن غله تولید کرده بود. همچنین تولید گندم ایران نیز طی امسال یک میلیون تن افزایش یافته و به ۱۲/۵ میلیون تن رسیده است. تولید برنج ایران نیز در سال جاری رشد ۲۰ هزار تنی داشته و از ۲/۷

آن گندم برداشت شد. عملکرد گندم آبی ۳۸۰۰ کیلوگرم و گندم دیم ۱۴۰۰ کیلوگرم در واحد سطح بود که حدود ۳۰ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داشته است. سال آینده نیز پیش‌بینی تولید ۱۳/۵ میلیون تن گندم برای پاسخگویی به نیاز داخلی شده است. همه بررسی‌ها نشان می‌دهد در شرایطی که ایران در سال ۹۱ در حال تبدیل شدن به یکی از بزرگ‌ترین کشورهای واردکننده محصولات غذایی بود، با این حال در سه سال گذشته با برنامه‌ریزی‌هایی که در زمینه رونق و شکوفایی در بخش کشاورزی به عمل آمد، جلوی این اتفاق گرفته شد به طوری که میزان تولید گندم از ۶ میلیون تن به ۱۴ میلیون تن در سال جاری رسیده است. کارشناسان کشاورزی معتقدند در این موفقیت برای خودکفایی تولید گندم عوامل متعددی نقش داشته‌اند که می‌توان به کلاس‌های آموزشی متعدد، خرید بذرهای اصلاح شده و مناسب، اجرای قوانین مناسب همچون ماده ۳۳ قانون بهره‌وری، مکانیزاسیون کشاورزی و توجه دولت در کنترل واردات محصولات کشاورزی اشاره کرد. اما آیا ایران می‌تواند خودکفایی تولید گندم

سال	میزان تولید گندم به میلیون تن	میزان خرید تضمینی به میلیون تن	میزان واردات گندم
۹۲	۶/۶	۴/۶	۴/۷
۹۳	۸/۷	۶/۷	۵/۶
۹۴	۱۰/۱	۸/۱	واردات انجام نشد
۹۵	۱۴/۵ (در مدت شش ماه)	۱۱/۵	واردات انجام نشد

راطی سال‌های آینده نیز حفظ کند؟ محمود حجتی، وزیر جهاد کشاورزی در این باره می‌گوید: «این مسأله بستگی به این دارد که بتوانیم شرایط را برای بهره‌گیری مناسب در زمینه تولید گندم حفظ کنیم، یعنی به میزان رعایت مسائل حفاظتی از خاک و بذر آب و همچنین عنایت پروردگار بستگی دارد. اگر این مسائل رعایت شود قطعاً ادامه خواهد یافت. اگر بذر گواهی شده و مطابق با فناوری‌ها و تکنیک‌های روزینری در اختیار کشاورزان قرار گیرد و همچنین در مراحل بعدی از این بذر نورسیده حفاظت و حمایت صورت پذیرد، قطعاً بهره‌وری و تولید آن افزایش پیدا خواهد کرد. علاوه بر این اگر کشاورزان در این روند حمایت صورت پذیرد، کود کافی و باکیفیت در اختیار وی گذاشته شود و روند تغذیه بذر بخوبی صورت پذیرد، می‌توان به افزایش تولید و بهره‌وری در این خصوص امیدوار بود.»

میلیون تن در سال پیش به ۲/۹ میلیون تن طی امسال رسیده است. تولید سایر غلات نیز بدون تغییر نسبت به سال قبل در سطح ۳/۹ میلیون تن باقی مانده است.

بررسی صحبت‌های مسئولان نیز از همین روند روبه رشد حکایت می‌کند. اسمعیل اسفندیاری پور، مجری طرح گندم دولت می‌گوید: «طی سه سال اخیر، خرید تضمینی گندم از ۶/۷ میلیون تن به ۸/۱ میلیون تن به سال گذشته رسید و امسال نیز پیش‌بینی می‌شود ۱۱ میلیون تن گندم از کشاورزان خریداری شود اما برای حفظ این تولید و خودکفایی گندم باید دولت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، منابع مالی مناسبی در اختیار بخش کشاورزی قرار دهند تا بتوان به عنوان مثال تجهیزات و ماشین‌آلات پیشرفته بخش کشاورزی مانند کارنده‌های دقیق را در اختیار کشاورزان قرار داد.»

بر اساس صحبت‌های او، امسال بیشترین شش میلیون هکتار از اراضی کشاورزی زیر کشت گندم رفت و پانچ میلیون و ۸۰۰ هزار هکتار